

УПОВНОВАЖЕНИЙ

Верховної Ради України з прав людини

вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008, тел. (044) 298-70-33, E-mail: hotline@ombudsman.gov.ua

**Віце-прем'єр-міністру України
з питань європейської та
євроатлантичної інтеграції України –
Міністру юстиції України**

Ользі СТЕФАНШИНІЙ

ПОДАННЯ

Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

*(згідно з частиною третьою статті 15 Закону України «Про Уповноваженого
Верховної Ради України з прав людини»)*

Згідно зі статтею 101 Конституції України та Законом України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» Уповноважений Верховної Ради України з прав людини (далі – Уповноважений) здійснює парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина.

У межах реалізації зазначених вище норм законодавства України у межах здійснення провадження за зверненням засудженого

, який відбуває покарання в державній установі «I

», було виявлено порушення його права на отримання державної соціальної допомоги як особі з інвалідністю в повному обсязі та неправомірне відрахування із такої соціальної допомоги витрат на його утримання.

Зокрема, мною отримано інформацію від Західного міжрегіонального управління з питань виконання кримінальних покарань Міністерства юстиції (далі – Управління), яке у листі № _____ від 09.04.2024 повідомило,

що «керівництвом Західного міжрегіонального управління з питань виконання кримінальних покарань Міністерства юстиції розглянуто звернення засудженого

, який утримується в державній установі

« _____ », щодо неправомірного, на його думку, утримання адміністрацією установи 50 % сум призначеної йому

соціальної допомоги. За результатами розгляду надаємо копію висновку службової перевірки за відомостями, наведеними у зверненні».

До зазначеного листа Управління долучено Висновок службової перевірки за відомостями, наведеними у зверненні від 12.03.2025, щодо неправомірного, на його думку, утримання 50 % сум призначеної йому соціальної допомоги, затверджений 01 квітня 2025 року начальником державної установи «» (далі – Висновок службової перевірки).

Звертаю увагу, що фактичну перевірку було проведено установою виконання покарань, на дії якої скаржився заявник, натомість частиною четвертою статті 7 Закону України «Про звернення громадян» встановлено заборону направляти скарги громадян для розгляду тим органам або посадовим особам, дії чи рішення яких оскаржуються.

Крім того, у Висновку службової перевірки зазначено, що «Оскільки є особою з інвалідністю III групи, тому пільги, передбачені ч. 4 ст. 115 КВК України в частині відшкодування комунально-побутових послуг, на нього **не розповсюджується**».

Зазначу, що відповідно до частини першої статті 121 Кримінально-виконавчого кодексу України (далі – КВК України) особи, які відбувають покарання у виправних колоніях, відшкодовують витрати на їх утримання, крім вартості харчування, взуття, одягу, білизни, спецхарчування та спецодягу, а відповідно до частини четвертої статті 115 КВК України, особам з інвалідністю першої та другої груп, жінкам з вагітністю понад чотири місяці, непрацюючим жінкам, які мають дітей у будинках дитини при виправних колоніях, непрацюючим чоловікам віком понад шістдесят років і жінкам понад п'ятдесят п'ять років (якщо вони не одержують пенсії), а також особам, звільненим від роботи через хворобу, в тому числі хворим на активну форму туберкульозу, комунально-побутові послуги надаються безоплатно.

У межах здійснення провадження мною також отримано інформацію від Управління соціальної та ветеранської політики Рівненської районної державної адміністрації, відповідно до якої перебуває на обліку як отримувач соціальної допомоги та отримує відповідну допомогу як особа з інвалідністю.

Водночас зауважую, що Управлінням під час опрацювання звернення , не взято до уваги вік заявника – на момент звернення до мене як Уповноваженого, а відтак і на момент проведення службової перевірки, йому виповнилося повних 60 років.

При цьому звертаю увагу, що питання стосовно відрахування витрат на утримання із засуджених, які отримують соціальну допомогу як особи, які не мають права на пенсію, що призначена відповідно до Закону України «Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю» уже було предметом мого опрацювання, за результатами якого

10.04.2024 за № 4152.2/605.23/24/УЗ/24/43.4 до Міністерства юстиції України було внесено відповідне подання Уповноваженого, в якому було зазначено про різницю між пенсією та соціальною допомогою для осіб, які не мають права на пенсію.

За результатами опрацювання подання Уповноваженого № 4152.2/605.23/24/УЗ/24/43.4 Міністерство юстиції України визнало неправомірність здійснення відрахувань із засуджених, які досягли відповідного віку (чоловіки – 60 років, жінки – 55 років) та отримують соціальну допомогу відповідно до Закону України «Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю», а відтак Міністерством юстиції України за результатами опрацювання подання та здійснення перевірки було повернуто неправомірно відраховані кошти загалом 40 засудженим.

Звертаю увагу, що на момент звернення досяг 60-річного віку та отримує не пенсію, а соціальну допомогу як особа з інвалідністю.

Відтак дії адміністрації державної установи «
» суперечать вимогам законодавства та порушують право на отримання в повному обсязі державної соціальної допомоги, а результати перевірки, проведеної Управлінням, свідчать про неналежний контроль за діяльністю підпорядкованої установи.

Ураховуючи наведене, відрахування витрат на утримання з державної соціальної допомоги як особі з інвалідністю, що виплачується після досягнення ним 60-річного віку, суперечить вимогам частини четвертої статті 115 КВК України, яка чітко вказує на безоплатне надання комунально-побутових послуг непрацюючим чоловікам віком понад шістдесят років і жінкам понад п'ятдесят п'ять років (якщо вони не одержують пенсії).

Ураховуючи наведене, з метою усунення виявленого порушення законодавства, поновлення права на отримання державної соціальної допомоги після досягнення 60-річного віку у повному обсязі та попередження подібних порушень в подальшому, керуючись статтею 101 Конституції України, статтями 13, 15, 16, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»,

В И М А Г А Ю:

1. Розглянути подання та невідкладно вжити заходів щодо усунення порушення частини четвертої статті 115 Кримінально-виконавчого кодексу України стосовно та повернення неправомірно відрахованих коштів на його особовий рахунок (з моменту досягнення ним 60-річного віку).

2. Ініціювати здійснення службового розслідування за фактом порушення вимог кримінально-виконавчого законодавства і права засудженого на отримання державної соціальної допомоги особі з інвалідністю в повному обсязі після досягнення ним 60-річного віку та

неотриманням ним пенсії, а також за фактом відсутності дієвого контролю за діяльністю вказаної установи, за результатами якого за наявності підстав вжити відповідних заходів дисциплінарного впливу.

3. Здійснити перевірки додержання вимог частини четвертої статті 115 Кримінально-виконавчого кодексу України щодо осіб, які відбувають покарання у виді позбавлення волі на певний строк та довічного позбавлення волі, яким призначено державну соціальну допомогу як особам з інвалідністю та які досягли 60-річного (для чоловіків)/55-річного (для жінок) віку, а у разі виявлення подібних зазначеному у поданні порушень – вжити відповідних заходів щодо відшкодування/повернення неправомірно відрахованих коштів засудженим, провести відповідні службові розслідування та вжити заходів дисциплінарного впливу.

4. Забезпечити неухильне додержання персоналом установ виконання покарань вимог Кримінально-виконавчого кодексу України під час виконання покарань у виді позбавлення волі та довічного позбавлення волі.

5. Забезпечити здійснення Міністерством юстиції України дієвого контролю за додержанням прав людини і громадянина в діяльності установ виконання покарань та слідчих ізоляторів.

6. Про результати розгляду подання, вжиті заходи та результати проведених перевірок (у разі виявлення порушень – за кожним випадком окремо) прошу повідомити мене у встановлений Законом України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» строк.

Звертаю увагу, що відмова органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян, підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності, їх посадових і службових осіб від співпраці, а також умисне приховування або надання неправдивих даних, будь-яке незаконне втручання в діяльність Уповноваженого з метою протидії передбачають відповідальність згідно з чинним законодавством.

**Уповноважений Верховної Ради
України з прав людини**

Дмитро ЛУБІНЕЦЬ

Рубанова Катерина 2987069

